

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር

በሠ/ማ/ጉ/ማ/ሚ.ኪስትር

በዶ/ር ኤርጉጌ ተስፋዬ የቀረበ

**የኮቪድ 19 አለም አቀፍ ወርሽኝን ለመከላከል የሥራ
ቦታ ምላሽን (workplace Response)**

የተመለከተ ፕሮቶኮል

መጋቢት 2012 ዓ.ም

አዲስ አበባ

መግቢያ

ዓለማችን እንደ እንደ መንደር የተሰላረች እና ሰፊ ነፃ የመረጃ፣ የሽቀጦች እና የሰዎች ዝውውር ዕለት በእለት የሚካሄዱበት በመሆኑ በእንደ አካባቢ ያለ አሉታዊ ይሁን አውንታዊ ክንውን ወደ ሌላ አካባቢ በአጭር ጊዜ የሚሰራጩበት እና የሚደርስበት ሁኔታ ከመቸውም ጊዜ በላይ ፈጣን እንደሆነ እሙን ነው። ከሺ.ደ 19 ዓለምን ለማዳረስ ጊዜ ያልወሰደበት ምክንያት በአንገራዊነት ሀገራት መደበኛ ባልሆነውና በሆነው የሰዎች ዝውውር በተለይም ለተረጎም፣ ለንግድ እና ለዲፕሎማሲ በራቸው ክፍት በመሆኑ ነው። ስለሆነም ይኸ ኮቪድ 19 በዓለም ጤና ድርጅት አማካኝነት አለም አቀፍ ወረርሽኝ ሆኖ ከታወጀበት እና በሀገራችን የመጀመሪያው ተጠቂ ይፋ ከተደረገበት ሰዓት እንስቶ የመከላከል እና የሚያስከትለውን የጤና ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ተፅዕኖ የመቀነስ ሥራ የመንግስት ቀዳሚ አጀንዳ ሆኖ አየተገበረ ይገኛል። በዚህ ምክንያት የአሰሪና ሠራተኛ ግንኙነቱን እንደወትሮ ለማስቀጠል ፈታኝ ከመሆኑም ባሻገር ከንግዱ አይነትና ከድርጅቶቹ ልዩ ባህሪ አኳያ እንደ ወጥ የሆነ መፍትሔ ለሁሉም ቀጣሪ ተቋማት ለማስቀመጥ አይቻልም። ስለሆነም በግሉ እና በመንግስት የሚሰጠው ምላሽ እንደየዘርፉ ሁኔታ የተለያየ ይሆናል።

በዚህ ረገድ በዓለም ሥራ ድርጅት በተፈጥሮ እና በሰው ሰራሽ አዳጋዎች ላቢያ ሀገራት እና የሰራው ዓለም ሲጠቃ የቀውስ አስተዳደር ምላሽን በተመለከተ በአስተመጠው ጋይድ ላይን መሰረት፡-

- በቀውሱ ምክንያት ስራቸው እና ህይወታቸው ለተጎዱ ሠራተኞች መሰረታዊ ገቢያቸው እንዳይቆረጥ ማገዝ
- ቀውሱ ረዘም ላለ ጊዜ የሚተጥል ከሆነ በማህበራዊ ሴፍቲ ኔት የሚደገፉበት ሁኔታ ማመቻቸት
- በቀውሱ ላቢያ ተጽእኖ ለደረሰባቸው ሠራተኞች መሰረታዊ አገልግሎቶችን ተደራሽ ማድረግ በተለይም የጤና አገልግሎት እንዲያገኙ

- መሰረታዊ የስራ ደረጃዎች እንዲከበሩ በዋናነትም ከሙያ ደህንነት ጤንነት፣ ከማህበራዊ ጥበቃ እና በማናቸውም ምክንያት (ብሔርን፣ ዘርን፣ ቀለምን፣ ጾታን ሐይማኖትን፣ የፖለቲካ አመለካከትን፣ ጾታዊ ልዩነትን፣ ለሌሎች ጉዳትን እና ሌላ ሁኔታን) መሰረት በማድረግ ልዩነት አላማድረግን እንዲሁም ለችግር ተጋላጭ ለሆኑት ልዩ ጥበቃ እንዲያገኙ የሚል ይገኝበታል።

የአለም ሀገራት ደረጃ በደረጃ በከፊልም ሆነ ሙሉ በሙሉ በራቸውን ለተለያዩ ለአገልግሎቶች ዝግ እያደረጉ መምጣታቸው ሁኔታውም በዚህ ጊዜ ተቀልብሶ ወደ ነበረበት ይመሰሰል የሚል ግምት ባለመኖሩ ደህንን ማህበራዊ እና ኢኮኖሚያዊ ተወስኖ በመንግስትና በግሉ ዘርፍ የተቀናጀ እንቅስቃሴ ተሸክሞ መዝለቅ የሚቻልበትን መንገድ መተየስ የገድ ይላል።

በኢንዱስትሪዎችና በአገልግሎት ሰጪ ተቋማት እየተካሄደ ያለው ሀገራዊ ፀረ ኮሮና እንቅስቃሴ እንደተጠበቀ ሆኖ ወርሮችን የሚያመጣው ኢኮኖሚያዊ ጫናን ለመቀነስና በአሠሪና ሠራተኛ ልማታዊ ግንኙነት ላይ ሊያሳድር የሚችለውን አሉታዊ ተፅዕኖ በጥንቃቄ መርምሮ አሳሚ (logical) አሳታፊና ተጣይ የኢንዱስትሪ ሰላምን ሊያሰፍን የሚችል ህጋዊና አስተዳደራዊ ዕርምጃ ለመውሰድ ይቻል ዘንድ ከወዲሁ ቅድመ ዝግጅት በማድረግ ከወረሮች ስርጭት፣ መስፋፋትና የእድገትና አሳባቢነት አካያ በሶስትዮሽ እየታየ አቅጣጫ ሊሰጥ ይገባል። ይህን መሠረት በማድረግ ይኸ ፕሮቶኮል በስራ ቦታ ተዋናዮች እናበሁሉም ባለድርሻ አካላት እንዲተገበር ዛሬ መጋቢት 18 ቀን 2012 ዓ.ም ይፋ ሆኗል።

ዓላማ

- በስራው ዓለም የሠራተኛውን እና የስራ አመራሩን ከኮቪድ 19 ወረሮችን ባስተማማኝ መልኩ ለመከላከልና የሚያስከትለውን ጉዳት ለመቀነስ
- ወረሮችን በሀገሪቱ ኢኮኖሚ፣ በድርጅቶች ተጣይነትና ህልውና እና በሠራተኛ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ሁኔታ የሚፈጠረውን አሉታዊ ተጽዕኖ

- እንዲሁን አላማዎች ለማሳካት በአሁኑ ወቅት በሀገራችን ያለው ነባራዊ ሁኔታ በማጠቃለያ የመጀመሪያ ደረጃ የኮቪድ 19 ወረሮችን በሥራ ቦታ ምላሽ መስጠት የሚያስችል ፕሮቶኮል ነው

የመጀመሪያ ደረጃ የኮቪድ 19 የሥራ ቦታ ተፅዕኖ ምላሽ

ለምላሽ መሠረት የተደረጉ ተሳቢ ሁኔታዎች

- የወረሮችን ሥርጭት ፍጥነት እሁን እየታየ ባለው ደረጃ የሚተገበር ከሆነ
- በስራ ቦታዎች መሠረታዊ የሆኑ የግንባቤና ወረሮችን የመከላከል ሥራዎች በዕቅድ ተደግፈው በተጠናከረ ሁኔታ የሚተገበሩ ከሆኑ
- ወረሮችን በምርታማነትና በኢኮኖሚያዊ ገበያ ላይ ካለፉት ሁለት ወራት ጀምሮ አሉታዊ ተፅዕኖ እያስከተለ ከሆነ

1. መሰረታዊ የሥራ ቦታ መከላከያ ስልቶች

የኮቪድ 19 በፍጥነት የመዛመት ባህሪ እና ከተከሰተም ውጤቱ ሰብዓዊ ጉዳት ያለው በመሆኑ የዓለም ጤና ድርጅት ባስተመጠውም መመሪያ እና መንግስታችንም በየወቅቱ ከሚሰጠው መግለጫ እና መመሪያ መረዳት የሚቻለው ተመራጭ መፍትሔው መከላከል ላይ በትኩረት መስራት ነው። በዚህ መሰረት ይህ ፕሮቶኮል የሚከተሉትን የመከላከያ ስልቶች ተግባራዊ እንዲደረጉ ያሳስባል

1.1. በአሰሪዎች ሊወሰዱ የሚገቡ ጥንቃቄዎች

- 1.1.1. የውሀና የንጹህና መጠቀሚያ ቁሳቁሶችን አቅርቦት ማረጋገጥ
- 1.1.2. የአፍና አፍንጫ መሸፈኛ ማቅረብ ስለ አጠቃቀሙም በቂ ግንባቢ ማስጨበጥ
- 1.1.3. በድርጅቱ ሀላፊ የሚመራ የሰራተኞች ማህበር አባል የሚሆንበት የኮሮና ቫይረስ ቁጥጥርን የሚመራና የሚከታትል ኮሚቴ ማቋቋም
- 1.1.4. ሰራተኞች በተጠጋጋ ሁኔታ የሚሰሩባቸውን ቦታዎች በመለየት አሰሪዎች የሚሰጡት ወይም ለመተየር መሞከር

- 1.1.5. በሰራተኞች የትራንስፖርት ሰርቪሶች ላይ መጨናነትን ማስወገድ አስፈላጊውን የገንዘብ ጥንቃቄ ማድረግ እንዲሁም በገዢ ወትት መስኮቶች ክፍት እንዲደረጉ ማድረግ
- 1.1.6. ስለ ኮሮና ቫይረስ ግንዛቤ ማስጨበጫ የሚያገቡ ሰራተኞች በሚገባቸው ቋንቋ ፓስተርሽን፣ የጥንቃቄ መልክቶች፣ የመከላከያ ዘዴዎችን በጽሁፍ፣ በሰነድ፣ በድምጽና በምስል በታዘዘ ሁኔታ ማቅረብ
- 1.1.7. የካፍቲሪያ አገልግሎት ለሰራተኞቻቸው የሚያተርቡ ድርጅቶች የአገልግሎት ስለቲን በማስረዘም የተጠቃሚ ሰራተኞችን ትርጉም መተነስ
- 1.1.8. ድርጅቶች ስብሰባዎችን በማስቀረት በተቻለ መጠን ግንኙነትን በኢንተርኔት፣ በኢሜል ወይም በሰነድ ማድረግ
- 1.1.9. ምልክቱ የታየባቸው ወይም የሚያጠራጥሩ የድርጅቱ ባልደረጃ ሲገኙ ወደ ሕክምና ክትትል ስፍራ ከመሸጋገራቸው በፊት በድርጅቱ ጊዜያዊ ማቆያ ስፍራ ማስገባት
- 1.1.10. በፀረ ተህዋስያን በየጊዜው የሚፀዱ የልብስ መተየሪያ እና የገል ማስቀመጫ ሳጥን ዝግጁ ማድረግ
- 1.1.11. የድርጅት ሀላፊዎች ከሰራተኛ ማህበራት ጋር በመመከር የኮሮና ቫይረስ ክትትል፣ የጥገና ሪፖርት ስርዓት መዘርጋት

1.2. በሰራተኞች ሊወሰዱ የሚገቡ ጥንቃቄዎች

- 1.2.1. ሰራተኞች እጃቸውን በውሀና ሳሙና ወይም በአልቦል በአግባቡ ማጽዳት
- 1.2.2. ሰራተኞች የእጅ ለእጅ ሰላምታንና አካላዊ ገንዘብን ማስወገድ
- 1.2.3. ሰራተኞች በሚያስሉበትና በሚያስገኙበት ወትት እሩቸውን በሰፍት ወይም በክንፍቸው መሸፈን
- 1.2.4. ሰራተኞች የእደጋ መከላከያ መሳሪያዎቻቸውን በጋራ አለመጠቀም
- 1.2.5. የኮሮና ቫይረስ መያዝ ምልክት የሆኑትን ሳልና ትኩሳት ያለባቸው ሰራተኞች በሰነድ ለአሰሪዎቻቸው በማሳወቅ ከዚያቸው በመሆን የህክምና ክትትል ማድረግ
- 1.2.6. ሰራተኞች የእደጋ መከላከያ የሰራ ልብሶቻቸውን በአግባብና በገንዘብ መጠቀም ይኖርባቸዋል
- 1.2.7. በድርጅቱ ውስጥ አንድ ሰራተኛ በኮሮና ቫይረስ መያዙ ሲረጋገጥ ሌሎች ሰራተኞች ላይ ደናገሙ በድርጅቱ ሀላፊዎች የሚሰጠውን የጥንቃቄ ትዥብ መተግበር ያስፈልጋል
- 1.2.8. የድርጅቱ የጽዳት ሰራተኞች ለራሳቸው አስፈላጊውን ጥንቃቄ በማድረግ ሰራተኞች በጋራ የሚጠቀሙባቸውን መሳሪያዎችና የሚካኒቸውን ቦታዎች በአግባቡ ማጽዳት አለባቸው

- 1.2.9. ሰራተኞች ተጠቅመው የሚገኙትን ሰፍቶች ወይም የገንዘብ መጠቀሚያዎችን ከእጅ ገንዘብ ውጪ የጽዳት ሰራተኞች በአግባቡ ማስወገድ አለባቸው
- 1.3. በሲፍቲ፣ እፈሰሮች/የሲፍቲ ኮሚቴ ሊወሰዱ የሚገቡ ጥንቃቄዎች
 - 1.3.1. ሲፍቲ እፈሰሮች በሰራ ቦታዎች እየተንቀሳቀሱ ለኮሮና ቫይረስ የሚያጋልጡ ሁኔታዎችን መከታተል ይገባቸዋል
 - 1.3.2. የሲፍቲ እፈሰሮች ከሰራ ክፍል ሀላፊዎች ጋር በትርብ በመጥናት በሰራ ገቢያቸው ላይ ያልተገኙ ሰራተኞችን ሁኔታ በወቅቱ ማጣራት
 - 1.3.3. የበሽታውን ምልክት የሚያሳይ ወይም በበሽታው የሚጠረጠር ሰራተኛ ሲገኝ የሲፍቲ እፈሰሮች ድርጅቱ የጤና ባለሙያ ካለው በጋራ በመሆን
 - 1.3.3.1. ሰራተኛውን ከሰራ ቦታ በመለየት ድርጅቱ ያስቀመጠውን ስርዓት ተከትሎ ሪፖርት ማድረግና ሰራተኛው ድጋፍ እንዲያገኝ ማድረግ
 - 1.3.3.2. የኮሮና ቫይረስ እንዳለበት ከተረጋገጠና ምልክቶችን ካላየ ሰራተኛ ጋር ገንዘብ የገበራቸው ሰራተኞች በመለየት ከህብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት በሚሰጥ ድጋፍ የሰራ ቦታውን ማጽዳት
 - 1.3.4. የሲፍቲ እፈሰሮች በድርጅቱ ውስጥ ለኮሮና ቫይረስ በከፍተኛ ሁኔታ ተጋላጭ የሆኑ ሰራተኞች ላይ ጥብቅ ክትትል ማድረግ ይገባቸዋል
 - 1.3.5. የሲፍቲ እፈሰሮች በሲፍቲ ስራ የሚሰራባቸው ድርጅቶች በማታና የሰለጠኑ ሺፍቶች አስፈላጊው የገንዘብ መሟላቱን መከታተልና መቆጣጠር ይገባል
 - 1.3.6. ሲፍቲ እፈሰሮች ለሰራተኞች ስለ ኮሮና ቫይረስ ወትታዊ መረጃዎችን ማቅረብ አለባቸው

2. ደረጃ በደረጃ ሊወሰዱ የሚገቡ ህጋዊና አስተዳደራዊ ዕርምጃዎች

- 2.1. በድርጅቶች ቀውስን የመቋቋም ችሎታ እና ምላሽ የመስጠት አቅም ከድርጅት ድርጅት እንዲሁም ከሲክተር ሲክተር የሚለያይ በመሆኑ መፍትሄዎች ከድርጅቶቹ እንዲመነጭ ከማድረግ ባሻገር በሶስትዮሽ የቀረበውን ምክረሀሳብ የየድርጅቶቹ አሰሪና ሠራተኞች የጋራ እንዲያደርጉት ይጠበቃል
- 2.2. ሰራተኞች ያልተጠቀሙበት የዓመት ዕረፍታቸውን እንዲጠቀሙ ማድረግ እና አረፍታቸውን ተጠቅመው የጨረሱ ካሉ ከቀጣይ ዓመታት የሚከተሉ ጊዜ ቢያንስ ግማሹን እየተጠቀሙ በከፍተኛ እንዲቆዩ ማድረግ

- 2.3. ያልተቋቋሙ እዲስ ህብረት ስምምነት ድርጅቶች በአሉበት ሁኔታ ለሚተገቡት አስራሁለት ወራት እንዲቆረጡ፤
- 2.4. ተግባራዊ ያልተደረጉ የደመወዝ ጥማሪ ለሚተገቡት 12 ወራት ተግባራዊ እንዳይደረጉ
- 2.5. ተግባራዊ ሲደረጉ የነበሩ የተለያዩ አበሎች(የበረሀ አበል፣ የትራንስፖርትና የቤት አበል)፣ ጉርሻ፣ የምርት ቅምሻ፣ ኮሚሽን እና ሌሎች እንደ ደመወዝ የማይቆጠሩ ክፍያዎች ችግሩ ሙሉ ለሙሉ እስከቀረፍ እንዳይፈጸሙ ቢደረግ
- 2.6. በአሰሪዎችና በሰራተኛ ማህበራት ውይይት መነሻነት ድርጅቱን ለማቆየት ሲባል በሰራ ላይ የሚገኘውን የደመወዝ እስኬል የመከለስና ውጤቱን ተግባራዊ ማድረግ
- 2.7. እጅግ አስፈላጊ ባለሆኑ የድርጅት ሥራዎች ላይ የተሰማሩ ሠራተኞች ለጊዜው የተወሰነ ብድር በመስጠት ሁኔታዎች ሲሻሻሉ ወደ ሥራ እንዲመለሱ የጸሁፍ ማረጋገጫ መስጠት
- 2.8. አቅም በፈቀደ መጠን ማህበራዊ ኃላፊነትን ድርጅቶች እንዲወጡ በተለያዩ ደረጃ የተዋቀሩ የአሰሪና ሠራተኛ ማእከራት አባሎቻቸውን በማበረታት በቅንጅት እንዲሰሩ ማድረግ

ማጠቃለያ :-የኮሮና ቫይረስ በዓለም ጤና ድርጅት የዓለማዊ፣ ወረርሽኝ ሆኖ የተመዘገበ እና በሀገራችንም እንደ ብሔራዊ አደጋ ስጋትነት ተቆጥሮ ግለሰቦች፣ ቀጣሪ ድርጅቶች እና የተለያዩ የማህበረሰብ አደረጃጀቶች በህግ(በስራውል/በህብረት ስምምነት ወይም በሌሎችህጎች) ከሚጠበቅባቸው ግዴታ በላይ ለተዋዋይ ወገን ወይም ማህበራዊ ትስስር ላላቸው አካል በከፍተኛ የማህበራዊ ኃላፊነት መንፈስ ልክ እራሳቸውን እንደሚበራሻማ ቆጥረው ለሌላው ወገናቸው ብርሃን የሚሰጡበት ወቅት ላይ እንገኛለን።

ከሺድ 19 የህብረተሰብ ጤና ችግር እንደ መሆኑ መጠን ሰራተኞችም የህብረተሰቡ አንድ አካል በመሆናቸው እና በአንድ አካባቢ ተሰባስበው የሚሰሩ በመሆን ቫይረስ የተጋለጡ ናቸው።በሥራ ቦታዎች ሲከሰት ችግሮቹ ለአሰሪ፣ ለሀገራዊት ጤና

ለመንግስት ለአንድ ወገን ብቻ የሚተው አይደለም፤ እንዲሁም ውጤቱም ሆነ ተጽእኖው በሰራ ቦታ ተወስኖ የሚቀር ሳይሆን ወደ ቤተሰብ እና ሕብረተሰብ ተሸጋሪ በመሆኑ ወጥነት ባለው ሁኔታ በመንግስት በየወቅቱ የሚሰጠውን አቅጣጫ በቅንጅት በሰራ ቦታ እና ከሥራ ቦታ ውጪም በጥብቅ ዲ.ፕ.ሲ.ን መፈፀም ስለሚገባ የሂፕሮቶኮል ዛሬ መጋቢት 18/2012 ዓ.ም ወጥቷል።

